

Infomöte Köja fd sågverk 2024-06-19

Innehåll

1. SGU och vårt uppdrag
2. Köja fd sågverk
3. Om dioxin
4. Är det farligt?
5. Vad händer nu?
6. Information framöver

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

- Expertmyndigheten för geologi i Sverige (berg, jord och grundvatten)
- Samlar in och tillhandahåller geologisk information för samhällets behov
- Verkar för att landets mineralresurser nyttjas
- Miljömålsmyndighet – ansvarig för ”grundvatten av god kvalitet”
- Sanerar förorenad mark
 - där staten har ett eget ansvar
 - där ingen kan hållas ansvarig

Köja fd sågverk

- Ångsågen var i drift 1866-1940
- Det sågade virket behandlades som skydd mot blånad
- Behandlingen gjordes genom att doppa virkespaketen i ett kar med klorfenol
- Klorfenol innehöll det giftiga ämnet dioxin
- Dropp från virket förorenade marken med dioxin
- Höga halter o stora mängder dioxin i Köja, även om behandling bara pågick i 10 år

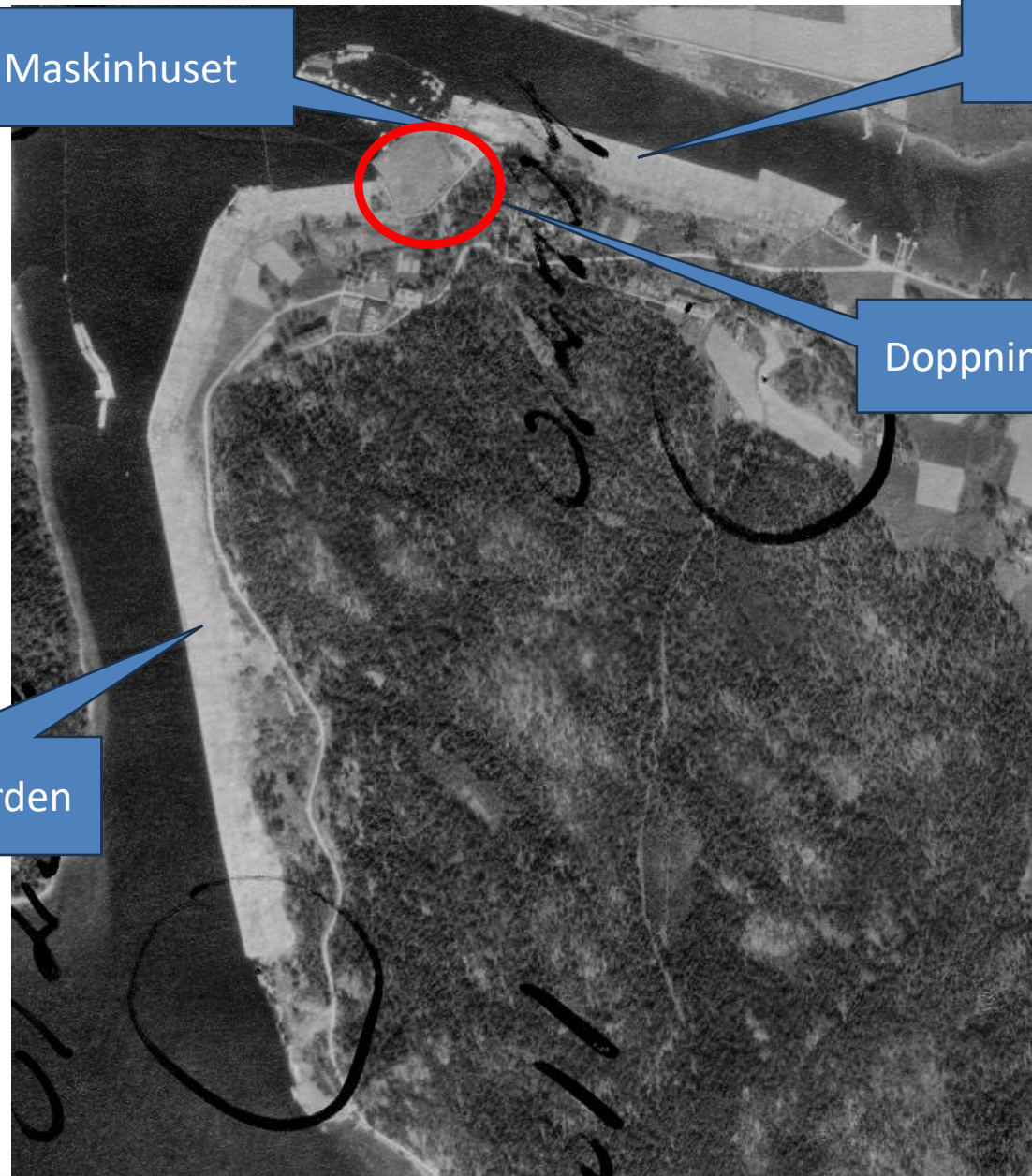
Flygfoto från 40- talet

Maskinhuset

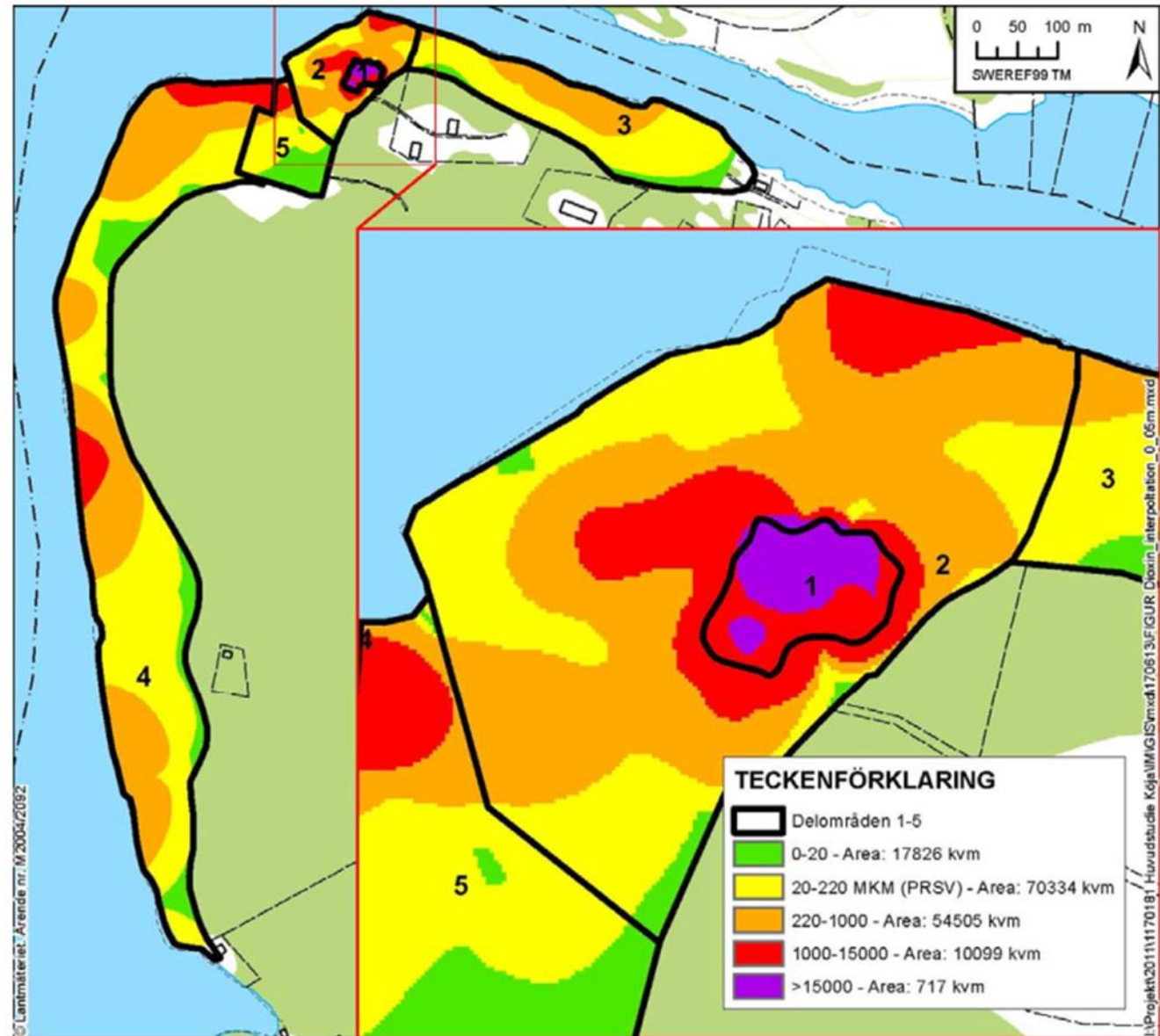
Östra brädgården

Dopningsplatsen

Västra brädgården

Köja fd sågverk - dioxinförorening

Figur 7: Interpolerade dioxinhalter inom sågverksområdet, där grön färg = 0-20 ng/kg TS; gul = 20-220 ng/kg TS; orange = 220-1 000 ng/kg TS; röd = 1 000-15 000 ng/kg TS; lila = >15 000 ng/kg TS.

Varför är dioxin farligt? (ingen äter väl jord?)

- Dioxin bildas "oavsiktligt" (bekämpningsmedel, klorblekning, sopförbränning)
- Svåra att bryta ner – vi påverkas än idag av utsläpp innan 1980-talet
- Vi får i oss dioxin via maten (>90 %, fet fisk, kött, mjölk)
- Halten i kroppen ökar med åldern, små barn mest känsliga
- Önskvärt att minska bidrag från andra källor, tex förorenade områden
- Man utsätts för förorenade områden genom t.ex:
 - inandning, damm och hudkontakt
 - grönsaker, frukt och bär
 - dricksvatten
 - intag av jord (vid lek och arbete "från smutsig hand till mun")

Vad är riskerna med sågverksområdet?

- Vid bedömning av risker utgår man från hur mkt man vistas på ett område
- Ingen bor eller arbetar på den förorenade marken, men man ska ändå kunna vara på området och t.ex. bedriva skogsbruk utan några risker
- Spridning från området (och liknande) kan bidra till Östersjöproblematiken
- För att inte i onödan utsätta sig för förorening, kan man tänka på att inte
 - leka, promenera eller rasta hunden på området
 - plocka svamp eller bär på tidigare sågverksområdet
- Låga dioxinhalter i sediment
 - Inga risker med bad och fiske

Vad händer nu? -närmsta 1-2 åren

- Geoteknik för att undersöka stabilitet på brädgårdar-vad är möjligt?
- Utredning av transportmöjligheter för tunga transporter till och från området
- Maskinhuset- undersöka närmare om det måste rivas för saneringen
- Jättebalsaminer invasiv art som inte får spridas- hantering för att undvika höga kostnader för förbränning
- Fler miljöundersökningar-stora områden, hur mycket måste saneras?
- Kostnadsuppskattningar för olika åtgärdsalternativ
- Värdering av kostnad mot minskning av risker

Vad händer nu?- inom några år

- Ansöka om bidrag från Naturvårdsverket för en sanering av området
- Handla upp entreprenad
- Förarbeten såsom röjning och iordningställande av transportvägar
- Ev erosionsskydd, åtgärder för att minimera risk för skred
- Ev Rivning av maskinhus
- Schaktsanering och transport till deponi
- Återfyllning av schaktade områden
- Ev skyddsåtgärder i områden som ej schaktas

Information framöver

- Uppdatering av hemsidan www.sgu.se/koja
- Riktade informationsbrev vid behov

Kontaktuppgifter

Kristina Sjödin, SGU kristina.sjodin@sgu.se 070-1880968

Annika Dahl, Länsstyrelsen annika.dahl@lansstyrelsen.se

Erik Andrée, Kramfors kommun erik.andree@kramfors.se